

**KOMUNITNÝ PLÁN
SOCIÁLNYCH SLUŽIEB**

JAKUBANY

2024 - 2030

OBSAH

ÚVOD.....	4
1 PODSTATA KOMUNITNÉHO PLÁNOVNIA.....	5
1.1 Účastníci komunitného plánovania.....	6
1.2 Ciele komunitného plánovania.....	6
1.3 Cieľové skupiny komunitné plánu.....	7
1.4 Organizácia procesu komunitného plánovania.....	8
2 ANALÝZA SOCIOLOGICKÝCH A DEMOGRAFICKÝCH ÚDAJOV.....	9
2.1 História obce Jakubany.....	9
2.1.1 Poloha obce.....	9
2.1.2 Vznik obce.....	9
2.1.3 Názov obce.....	10
2.1.4 Erb obce.....	10
2.2 Základné demografické údaje	10
2.2.1 Obyvateľstvo	11
2.2.2 Školstvo.....	12
2.2.3 Technická infraštruktúra.....	14
2.2.4 Hospodárstvo.....	14
2.2.5 . Nezamestnanosť.....	15
3 ANALÝZA STAVU POSKYTOVANÝCH SLUŽIEB.....	17
3.1 Občania v dôchodkovom veku.....	17
3.2 Nezamestnaní.....	18
3.3 Rodiny s deťmi a mládež.....	19

3.4	Občania marginalizovaných rómskych komunit.....	19
3.5	Občania so zdravotným postihnutím.....	21
4	SWOT analýzy.....	22
4.1	Swot analýza - občania v dôchodkovom veku.....	22
4.2	Swot analýza - rodiny s deťmi a mládež v riziku ohrozenia.....	23
4.3	Swot analýza - občania marginalizovaných rómskych komunit.....	25
4.4	Swot analýza - občania so zdravotným postihnutím.....	26
5	ANALÝZA POŽIADAVIEK PRIJÍMATEĽOV SOCIÁLNYCH SLUŽIEB.....	29
6	CIELE, PRIORITY A OPATRENIA.....	31
	ZÁVER	333
	POUŽITÁ LITERATÚRA	344
	PRÍLOHY	355

ÚVOD

Sociálne služby sú často témou, o ktorú človek prejaví záujem, až keď sa ho začne osobne týkať. V náročných životných situáciách sa v prvom rade obraciame na našich najbližších, nie každý však má také šťastie a nie vždy je riešenie ťažkostí v ich možnostiach. Je preto nevyhnutné, aby v obci existovali kvalitné sociálne služby, ktoré budú dostupné každému, kto ich bude potrebovať.

Komunitný plán sociálnych služieb predstavuje nástroj, prostredníctvom ktorého dokážeme lepšie identifikovať a pochopiť potreby našich občanov a prispieť k zlepšeniu poskytovania sociálnych služieb. Komunitné plánovanie je však otvorený proces a ten nekončí vypracovaním tohto dokumentu, práve naopak, je začiatkom plánovanej implementácie stanovených cieľov a opatrení. Verím, že spoločným úsilím sa nám ich podarí uskutočniť.

Ako by tieto služby mali vyzeráť, ako ich nastaviť čo najefektívnejšie a ako ich priblížiť verejnosti, aby o nich v čase núdze vedela – na tieto a mnoho ďalších dôležitých otázok odpovedá strategický dokument s názvom komunitný plán sociálnych služieb. Prinášame Vám ho v aktualizovanej verzii na nasledovných šesť rokov.

Komunitný plán sociálnych služieb obce Jakubany na roky 2024 – 2030 je dôležitým odrazovým mostíkom k realizácii potrebných opatrení a zmien. Je výsledkom spolupráce a diskusie medzi samosprávou, odborníkmi a verejnosťou, pričom každá strana do neho vniesla svoj pohľad, potreby a možnosti. Takýto spôsob prostredníctvom participácie je úplným základom toho, aby dokument odrážal realitu, vyjadroval potreby všetkých aktérov, reagoval na aktuálne výzvy a vytyčoval ciele do budúcnosti. Plán určuje priority rozvoja tak, aby celkový výsledok dosiahol dlhodobé vízie rozvoja sociálnych služieb obce, ktoré postupne napomôžu rôznym oblastiam verejného života. Poskytovanie kvalitných sociálnych služieb v našej obci má predpoklad na zmysluplné žitie a trávenie voľného času našich obyvateľov, zvyšovanie kvality ich života, čo najviac im približovať život v ich prirodzených podmienkach.

Verím, že komunitný plán sociálnych služieb významne prispeje k zlepšeniu úrovne poskytovania sociálnych služieb v našej obci. Ďakujem všetkým, ktorí sa na vypracovaní tohto dokumentu podieľali a vložili doň svoje vedomosti, čas i energiu.

Starosta obce Jakubany

1 PODSTATA KOMUNITNÉHO PLÁNOVANIA

Podľa aktuálneho zákona o sociálnych službách obec navrhuje a schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom sa zohľadňujú miestne špecifiká, potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb a určujú personálne, finančné, prevádzkové, organizačné podmienky ich realizácie a prevádzky. KPSS je plán pre zaistenie miestnej a typovej dostupnosti služieb pre lokálnych obyvateľov, ktorý navyše zaručuje rozvoj sociálnych služieb obce tak, ako to bude potrebné pre získanie financií v budúcich rokoch od kraja aj fondov EU.

Podľa zákona o sociálnych službách poskytovanie sociálnych služieb sa považuje za služby vo verejnom záujme. Obec Jakubany vstupuje do procesu komunitného plánovania sociálnych služieb ako zadávateľ sociálnych služieb, čo znamená, že služby poskytuje alebo zabezpečuje prostredníctvom iných poskytovateľov sociálnych služieb a podieľa sa na spolufinancovaní.

Hlavným nástrojom komunitného plánovania je komunitný plán sociálnych služieb, ktorý stanovuje krátkodobé ciele a priority a smeruje k dosiahnutiu dlhodobej vízie rozvoja sociálnych služieb v regióne. Jeho náplňou je identifikovať sociálne problémy obe a zvoliť stratégiu ich riešenia so zreteľom na klienta, poskytovateľov služieb a objednávateľov sociálnych služieb.

Aby občania mohli uspokojovať svoje záujmy, potreby a nároky, musia spolupracovať s ďalšími ľuďmi. Ich záujmy a potreby sa môžu líšiť. Ľudia musia o svojich potrebách a záujmoch diskutovať, informovať sa o možných zdrojoch ich naplnenia a spoločne hľadať kompromisné riešenia, ktoré by čiastočne vyhovovali všetkým.

Komunitné plánovanie je dlhodobý dynamický proces, ktorý pružne reaguje na zmenu okolností, zmenu legislatívy, sociálneho prostredia a správania sa prijímateľov sociálnych služieb. Pri komunitnom plánovaní je potrebné zväziť potreby občanov, potreby a možnosti poskytovateľov služieb a možnosti tých, ktorí poskytujú zdroje na napĺňanie potrieb komunity.

1.1 Účastníci komunitného plánovania

Jednou zo základných podmienok pre úspešný proces komunitného plánovania je zapojenie troch skupín účastníkov:

- **zadávatelia sociálnych služieb** - subjekty, ktorým zabezpečovanie sociálnych služieb na príslušnom území vyplýva zo zákona. Sociálne služby sa zriaďujú a iné subjekty financujú. V systéme verejnej správy na Slovensku sú to obce, mestá a samosprávne kraje,
- **poskytovatelia sociálnych služieb** - subjekty, ktoré služby poskytujú a ponúkajú, bez ohľadu na ich právnu subjektivitu. Poskytovateľ sociálnej služby je za podmienok ustanovených zákonom obec, právnická osoba zriadená alebo založená obcou alebo samosprávnym krajom - „verejný poskytovateľ sociálnej služby“ a ďalšia právnická osoba a fyzická osoba - „neverejný poskytovateľ sociálnej služby“,
- **užívatelia sociálnych služieb** – sú osoby, ktorým sa poskytujú sociálne služby v nepriaznivej sociálnej situácii. Nepriaznivé situácie môžu byť rôzne: vysoký vek, sociálne vylúčenie, nepriaznivý či, krízový stav a pod.

Všetky strany majú v procese plánovania rovnaké práva a povinnosti, najmä v oblasti rozhodovania a finálnej podoby komunitného plánu.

1.2 Ciele komunitného plánu sociálnych

Hlavným cieľom komunitného plánu sociálnych služieb, je:

- zadefinovať plány, predstavy a možnosti poskytovateľov sociálnych služieb,
- poznať požiadavky a potreby príjemcov (klientov),
- rozšíriť a skvalitniť poskytované služby a v čo najväčšej miere pomôcť všetkým cieľovým skupinám,
- koordinovať postupy a potreby v oblasti sociálnych služieb,
- posilňovať sociálnu súdržnosť všetkých občanov obce,
- predísť sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii ohrozených jednotlivcov a skupín.

1.3 Cieľové skupiny komunitného plánu

Cieľovými skupinami, ktorými sa komunitný plán sociálnych služieb zaoberá, sú skupiny obyvateľov, ktoré sa nachádzajú v nepriaznivej životnej, krízovej situácii, sú sociálne vylúčené alebo sú následkom rôznych faktorov ohrozené sociálnym vylúčením.

Cieľové skupiny boli spolu s účastníkmi procesu komunitného plánovania v súlade s platnou legislatívou a potrebami obce rozdelené nasledovne:

- **občania v dôchodkovom veku** – obyvatelia obce, ktorí dovŕšili vek nároku na starobných dôchodok. Zaradenie do tejto skupiny je nielen na základe veku, ale aj zdravotného stavu, z ktorého vyplýva sociálny status. Ide prevažne o osamelých obyvateľov, ktorí sú často odkázaní na pomoc a asistenciu širšieho okolia,
- **nezamestnaní** – obyvatelia obce, ktorí sa nachádzajú v nepriaznivej sociálnej situácii z dôvodu, že sú dlhodobo nezamestnaní, neusilujú nájsť si zamestnanie,
- **ohrozené deti a mládež** – pre účely sociálneho plánovania sociálnych služieb je cieľová skupina osôb, ktorá sa nachádza v krízovej alebo nepriaznivej sociálnej situácii, pre ktorú je potrebné nastaviť súbor opatrení na odstránenie, zmiernenie a zamedzenie prehlbovania alebo opakovania porúch psychického, fyzického vývinu a je potrebné poskytnúť pomoc v závislosti od závažnosti poruchy a situácie, v ktorej sa jednotlivé ohrozené deti a mládež nachádzajú,
- **občania marginalizovaných rómskych komunit** – život týchto komunit je v mnohých prípadoch poznačený nevyhovujúcimi podmienkami na bývanie, nízkym vzdelaním, nízkou zamestnanosťou a zamestnatelnosťou, ako i separáciou a segregáciou. Marginalizované skupiny Rómov sú sprevádzané determinantmi, ktoré výrazne znižujú kvalitu ich života. Ku kontaktu s majoritou niekedy dochádza prostredníctvom inštitúcií, ktoré v tomto prostredí intervenujú.
- **občania so zdravotným postihnutím** – obyvatelia obce, ktorí sa ocitli v nepriaznivej sociálnej a životnej situácii, na základe sociálneho posudku a lekárskeho posudku vypracovaného posudzujúcim lekárom sú odkázaní na poskytovanie sociálnej služby.

1.4 Organizácia komunitného plánovania

V obci Jakubany vznikla zmiešaná skupina integrujúca riadiacu a pracovnú zložku pričom na základe skúmaného stavu, či dopytu boli k polemike o daných problémoch prizývaní aj ďalší spolupracovníci z radov obyvateľov obce. Tvorili ju koordinátor projektu, zamestnanec obecného úradu, obecný poslanec a jednotliví zástupcovia cieľových skupín, ktorí sociálne služby využívajú.

Nosné úlohy riadiacej skupiny KPSS je možné zhrnúť nasledovne:

- riadenie a koordinácia procesu komunitného plánovania,
- monitorovanie postupu komunitného plánovania,
- pripomienkovanie záverov pracovnej skupiny,
- koordinácia prác na jednotlivých častiach komunitného plánu,
- schválenie konečnej verzie komunitného plánu.

Hlavnou činnosťou pracovnej zložky KPSS bolo:

- zber informácií z oblasti poskytovania sociálnych služieb a informovanie o sociálnych službách v obci Jakubany,
- monitoring potrieb konkrétnych užívateľov sociálnych služieb,
- špecifikácia záujmov cieľových skupín a ich presadzovanie,
- spracovanie SWOT analýzy,
- návrh a spracovanie konkrétnych opatrení za účelom rozvoja sociálnych služieb pre cieľové skupiny,
- predloženie záverov pracovných skupín riadiacej skupine a ich obhájenie.

2 ANALÝZA SOCIOLOGICKÝCH A DEMOGRAFICKÝCH ÚDAJOV

Sociálna analýza má za cieľ porovnať aktuálny stav sociálnych služieb ich terajšiu potrebnosť s predpokladanými potrebami v budúcnosti. Analýza vychádza z demografických údajov obce, vekovej štruktúry a dostupných sociálnych ukazovateľov.

Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja (PHSR) obce Jakubany deklaruje víziu obce takto: „Žiť v peknej obci, priateľskej, či pohostinnej voči návštevníkom, v dobrej spolupráci so susednými obcami pod Levočskými vrchmi“

2.1 História obce Jakubany

2.1.1 Poloha obce

Obec Jakubany sa nachádza na juhu od okresného mesta Stará Ľubovňa vo vzdialenosti cca 9 km. Obec leží na severnom svahu Levočského pohoria, v širokej doline rieky Jakubianky. Obec je rozložená okolo hlavnej cesty v dĺžke asi 3 km. Jej nadmorská výška je 610 m. Je obkolesená týmito obcami: na severe je Nová Ľubovňa, severovýchodne Chmelnica a Plavnica, na východe Šambron a na západe Kolačkov. Cez Jakubany sa dá prejsť do Levoče, kde je vybudovaná cesta nízkeho štandardu.

2.1.2 Vznik obce

Prvá písomná zmienka o obci je už z roku 1322, kedy pán hradu Ľubovňa, spišský župan Filip Drugeth dal akémusi Štefanovi, synovi Petra z Lomničky pôdu na osídlenie, na ktorej mal založiť osadu Štefanov. Osídlenie Jakubian je dielom Valašskej kolonizácie na rozhraní 15. a 16. storočia. Osada mala byť založená na práve škultétskom. Táto kolonizácia bola roľnícka a jej obyvatelia boli Slováci a Nemci. V roku 1408 zjavuje sa tu osada pod menom Horné a Dolné Jakubiany. V roku 1497 dochádza k novej kolonizácii Jakubian, a to pastierskym obyvateľstvom. Obyvateľstvo, ktoré sa na kolonizácii zúčastnilo, menilo postupne svoje národnostné zloženie.

2.1.3 Názov obce

Názov obce Jakubany sa niekoľkokrát menil. V roku 1322 sa Jakubany nazývali Stephanisau, v roku 1408 Alsoyacabwagasa Alsowiacobuagasa Felsewiacobuagasa, v roku 1497 Jakubiany a v roku 1948 Jakubany, tento názov pretrváva až dodnes.

2.1.4 Erb obce

Podkladom pre návrh erbu bola obecná pečať, pochádzajúca z 18. storočia. Na erbe sú vyobrazení svätí bratia, lekári Kozma a Damián, ktorí pochádzali z Ríma (3. storočie). V minulosti bol v našej obci drevený kostolík zasvätený práve týmto bratom.

2.2 Základné demografické údaje

Tabuľka č. 1 Základné demografické údaje obec Jakubany k 31. 12. 2022

1. Celkový počet obyvateľstva		z toho MRK
Muži	1440	576
Ženy	1434	537
Spolu	2874	1113
2. Veková kategória		z toho MRK
Od 0 - 15 r.	741	370
Od 16 - 25 r.	419	225
Od 26 - 39 r.	657	264
Od 40 - 65 r.	774	221
Od 66 a viac r.	283	33
Štruktúra obyvateľov nad 66 r.		

Od 65 - 69 r.	98	14
Od 70 - 74 r.	94	12
Od 75 - 79 r.	65	5
Od 80 - 84 r.	26	4
Od 85 - 89 r.	19	0
Od 90 a viac r.	7	0
3. Počty v rodinách		
Počet novorodencov	39	16
Počet úmrtí	29	6
Počet sobášov	35	9

Zdroj: Vlastné spracovanie, ÚPSVaR, MRK – Marginalizovaná rómska komunita

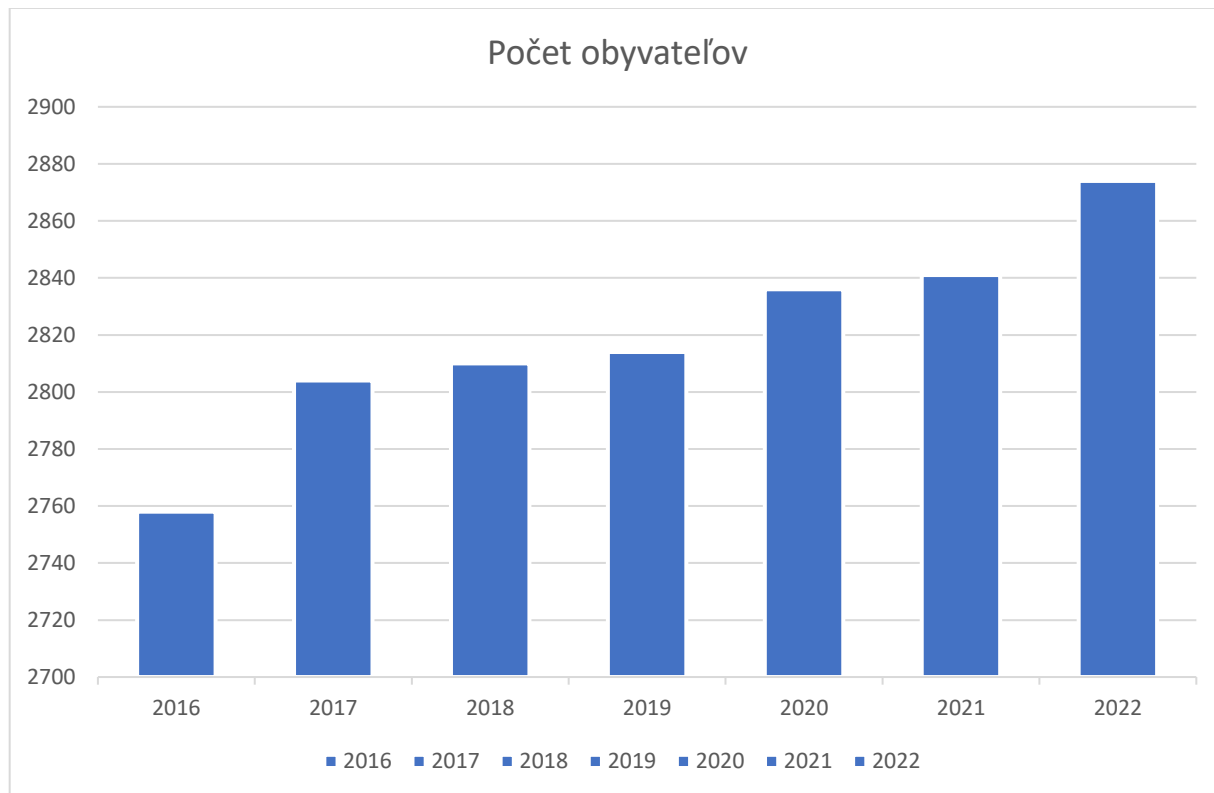
2.2.1 Obyvateľstvo

Tabuľka č. 2 Vývoj počtu obyvateľov obce Jakubany

Rok	počet obyvateľov
2016	2758
2017	2804
2018	2810
2019	2814
2020	2836
2021	2841
2022	2874

Zdroj: Vlastné spracovanie

Graf č. 1 Vývoj počtu obyvateľov obce Jakubany

Grafické znázornenie vývoja počtu obyvateľov obce má stúpajúci charakter. Pozitívnym prvkom pre zvyšovanie zaľudnenia obce je aj schválený Územný plán obce Jakubany, čo umožňuje výstavbu nových rodinných domov. Samotná výstavba vytvára predpoklad k zvýšeniu počtu obyvateľov najmä v kategórii predproduktívneho a produktívneho veku.

2.2.2 Školstvo

Prvá písomná zmienka o založení prvej školy siaha do roku 1782, kedy bolo kráľom nariadené postaviť školy vo viacerých obciach. Škola bola pri súčasnom kostole. Od roku 1931 bola škola cirkevná, 5-tryedna, slovenská, pod názvom Obecná ľudová škola. Vyučovalo sa aj v kaštieli, kde boli umiestnené dve triedy, a v Michňovom dome oproti fare. V roku 1936 bola založená Obecná knižnica a čítareň, ktorá niesla meno Alexandra Duchnoviča. V roku 1949 sa začalo s výstavbou novej školy s telocvičňou, ktorá slúži dodnes. Budova školy prešla v roku 2010 kompletnou rekonštrukciou. Pozostáva z dvoch pavilónov, telocvične a školskej jedálne, ktorá poskytuje stravu i deťom MŠ. V budove sídli základná škola, kde vznikli špeciálne triedy pri ZŠ. V súčasnosti školu navštevuje 375 žiakov. Pravidelne sa škola zapája

do rôznych projektov. V priestoroch školy sú zriadené dve elokované triedy Súkromnej strednej odbornej školy Kežmarok so zameraním na prácu s drevom a šitie konfekcie, ktorú v tomto školskom roku navštevuje 23 žiakov a to 12 chlapcov a 11 dievčat.

Materská škola bola v Jakubanoch založená v roku 1949, v tom čase sídlila v súkromnom dome. Vtedy to bola 1. trieda bez celodennej starostlivosti. V roku 1960 bola premiestnená do priestorov základnej školy, s celodennou prevádzkou. V roku 1986 bola materská škola premiestnená do kaštieľa, kde fungovala až do roku 2010. V septembri 2010 bola opäť premiestnená do priestorov základnej školy, kde má dve triedy s celodennou starostlivosťou a jednu triedu s poldennou starostlivosťou. V súčasnosti škôlku navštevuje 65 detí. Vyučovanie prebieha na základe školského vzdelávacieho programu „Zdravo žiť na zdravej planéte“ – čo znázorňuje aj ich logo: strom – príroda, srdce – ja som, zemeguľa – ľudia, oko – kultúra. Škola je zapojená aj do projektu „Premena tradičnej školy na modernú“, ktorý rozvíja predovšetkým environmentálne úlohy a ich poslanie v živote. Pravidelne sa kultúrnym programom zapája do rôznych vystúpení, a to v škole aj mimo školy. Každoročne organizuje množstvo pútavých akcií nielen pre deti, ale aj pre širokú verejnosť.

Tabuľka č. 3 - Počet žiakov v ZŠ

Školský rok	Celkový počet žiakov	Počet Rómov
2015/2016	375	241
2016/2017	383	252
2017/2018	384	258
2018/2019	375	249
2019/2020	366	241
2020/2021	356	225
2021/2022	357	219
2022/2023	365	220
2023/2024	377	215

Zdroj: ZŠ s MŠ Jakubany

2.2.3 Technická infraštruktúra

Technická vybavenosť (31. 12. 2022)	
Pošta	áno
Verejný vodovod	áno
Verejná kanalizácia	áno
Kanalizačná sieť pripojená na ČOV	áno
Rozvodná sieť plynu	áno

Obec je napojená na elektrické vedenie, ktoré poskytuje elektriku obyvateľom v domácnostiach. Obec je taktiež plynofikovaná.

Jakubany majú vybudovaný verejný vodovod. Čiastočne sú zdroje pitnej vody zabezpečované aj z vlastných studní.

V obci sa nachádza verejná kanalizačná sieť, avšak obyvatelia využívajú aj vlastné žumpy

alebo septik na záchyt splaškových odpadových vôd.

Na celom území obce je pokrytie všetkých mobilných operátorov a k dispozícii je tiež optická sieť. Obec má vybudované verejné osvetlenie, ako aj rozhlasovú sieť.

Obec zabezpečuje na pravidelnej báze aj odvoz komunálneho odpadu. Separovaný zber odpadov sa organizuje podľa druhu odpadu (sklo, papier, plast, železo).

2.2.4 Hospodárstvo

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo v obci Jakubany pracuje v miestnych súkromných podnikoch a v podnikoch a službách v susedných obciach, resp. dochádzajú denne za prácou do Starej Ľubovne. Značná časť ekonomicky aktívneho obyvateľstva z obce cestuje za prácou do zahraničia.

	2005	2010	2015	2017	2018	2019	2020	2021
Fyzické osoby - podnikatelia	202	267	251	240	259	276	276	288
-z toho živnostníci	201	266	248	237	255	273	266	278
Právnické osoby	14	18	22	28	37	43	44	42
-z toho ziskové	5	10	20	23	28	36	37	34
-z toho neziskové	9	8	2	5	9	7	7	8

V obci je pomerne silné zastúpenie najmä drobných živnostníkov, ale aj väčších firiem. Ich existencia na území obce značne vplyva na finančné možnosti obce, najmä z pohľadu miestnych daní a poplatkov. Všetky podnikateľské subjekty však pôsobia na komerčnej báze, žiadny z nich neposkytuje sociálne služby.

2.2.5 Nezamestnanosť

V dnešnom modernom svete nezamestnanosť predstavuje dlhodobý fenomén, ktorého vplyvy majú nepriaznivý účinok na ekonomickú situáciu, teda na spoločnosť ako celok, ale prinášajú i problémy jednotlivcom v rôznych podobách. Nezamestnanosť je javom, ktorý sa u nás začal prejavovať po roku 1989, no i dnes patrí k najdiskutovanejším problémom nielen Slovenska ale aj sveta.

Tabuľka č. 3 Vývoj nezamestnanosti

2016	2017	2018	2019	200	2021
7,53 %	6,52 %	5,88 %	5,09 %	6,24 %	5,48 %

Zdroj: ÚPSVaR SL

Graf č. 2 – Vývoj nezamestnanosti

Obec Jakubany mala v roku 2021 5,48% nezamestnanosť, avšak tento údaj je relevantný, vychádza z údajov ÚPSVaR a ekonomicky aktívneho obyvateľstva za rok 2021, nezahŕňa však celkový počet dobrovoľne nezamestnaných, prípadne osôb pracujúcich v zahraničí, pretože tieto údaje obec neviduje.

3 ANALÝZA STAVU POSKYTOVANÝCH SLUŽIEB

Cieľovým zameraním sociálnej práce je nielen jednotlivец, ale najmä skupina, komunita a sociálne prejavy, ktoré sa ich týkajú. Ide o subjekt, ktorý je definovaný spoločným znakom odvodeným od sociálneho znevýhodnenia, t.j. od znaku, ktorý ho posúva do polohy závislosti na iných osobách alebo na štátnych opatreniach.

Cieľom je poskytnúť odbornú pomoc všetkým obyvateľom, ktorí sa ocitnú v nepriaznivej sociálnej situácii a nie sú schopní sami ani s pomocou rodiny a blízkych osôb nájsť primerané riešenie svojho sociálneho problému. Sociálna práca si kladie za cieľ preventívne pôsobiť na rizikové faktory a ohrozené skupiny obyvateľov, a tým predchádzať vzniku akútnych krízových situácií. Špecifickým cieľom sociálnej práce v obci je hľadať riešenie nepriaznivej sociálnej/životnej situácie tej skupiny obyvateľov, ktorí sa pre dlhodobo neriešené sociálne problémy stali členmi vylúčenej komunity, dôsledkom čoho je nepriaznivá sociálna situácia spojená s diskrimináciou v spoločnosti v prístupe k zamestnaniu a verejným službám na lokálnej i národnej úrovni.

Sociálne znevýhodnené skupiny v našej obci môžeme rozdeliť takto:

- seniori, občania v dôchodkovom veku,
- nezamestnaní,
- rodiny s deťmi a mládež,
- občania marginalizovaných komunit,
- občania so zdravotným postihnutím.

3.1 Občania v dôchodkovom veku

Poskytovanie sociálnych služieb obyvateľom v dôchodkovom veku im má poskytnúť informácie, rady, pomoc prekonávať rôzne náročné situácie, v ktorých sa ocitli. Obec je najbližšie k svojim občanom a preto najlepšie získava a spracúva informácie o ich sociálnej situácii, zdravotných ťažkostiach, rodinných pomeroch a spoločne s občanom sa snaží nájsť čo

najlepšie riešenie jeho situácie. Jednotlivé sociálne služby napomáhajú jednotlivcovi prekonať pocit vylúčenia z aktívneho života, pocit nepotrebnosti a straty zmyslu života. Zároveň sú nablízku obyvateľom pri riešení ich každodenných problémov.

Z demografického rozboru vyplýva, že občania vekovej kategórie nad 65 rokov tvoria 20,57 % skupinu, z ktorých časť je odkázaná na sociálne služby. Do budúcnosti je aj naďalej aktuálna potreba zriadenia, resp. výstavby zariadenia pre seniorov, v ktorom by sa poskytovali sociálne služby v širšom rozsahu. Zariadenie by mohlo zabezpečovať vývarovňu, opatrovateľskú službu formou denného alebo týždenného stacionára, prípadne by mohlo poskytovať opatrovateľské služby v domácnosti. Zapojenie sa do národných projektov je jednou z možností pre získanie prostriedkov pre uskutočnenie takéhoto investičného zámeru.

Obec vytvára technické a materiálne podmienky na činnosť základnej organizácie Jednoty dôchodcov Slovenska, ktorá sa snaží organizovať pre seniorov kultúrno-spoločenské aktivity v obci. Obec poskytuje seniorom stravovanie podľa Všeobecne záväzného nariadenia Obce Jakubany č. 2/2022. V súčasnosti obec priamo opatrovateľskú službu neposkytuje, je zabezpečená prostredníctvom neziskovej organizácie Humanitarian, n.o.. Ošetrovateľská služba je poskytovaná terénnou formou a to Agentúrou domácej ošetrovateľskej starostlivosti ŠIAS, spol. s r.o.

3.2 Nezamestnaní

Jednou z výziev pre obec Jakubany je aj práca s nezamestnanými. Obec vníma nezamestnanosť ako vážny ekonomický a sociálny problém a z najzložitejších problémov v súčasnosti.

V spolupráci s ÚPSVaR obec Jakubany zabezpečuje, pre túto cieľovú skupinu verejnoprospešné práce alebo menšie obecné služby. V rámci tejto činnosti podporuje udržiavanie pracovných návykov u osôb, ktoré majú problém uplatniť sa na trhu práce. Obec sa aktívne v spolupráci s ÚPSVaR a ďalšími inštitúciami zapája do rôznych projektov zameraných na zníženie nezamestnanosti v obci. V súčasnosti sú využívané granty v rámci výziev a opatrenia aktívnej politiky zamestnanosti ÚPSVaR.

3.3 Rodiny s deťmi a mládež

Kvalita života rodín s deťmi a mládeže v obci Jakubany je jednou z oblastí, ktorá sa priamo odzrkadľuje na celkovom živote obce. V súvislosti so spoločenským vývojom, neustálymi zmenami, zrýchľujúcim sa tempom života mládež a rodiny s deťmi potrebujú viac podpory ako kedykoľvek predtým. Vytvorenie priaznivého prostredia pre život v obci pre realizáciu kvalitného rodinného a spoločenského života je jednou z najdôležitejších úloh.

Vzhľadom na vysoké percento detí a dospelých do 25 rokov v obci, až 40,31 %, je táto skupina veľkým potenciálom pre rozvoj obce v skutočnosti predstavuje počet 1 160 obyvateľov. Pre deti a mládež je v obci k dispozícii športový areál s futbalovým ihriskom. V rámci rozvoja vlastnej kultúrnej identity je neustále ponúkaná možnosť byť aktívnym v oblasti budovania vzťahu ku zvykom a tradíciám vo folklórnej skupine *Kečera*. V školskom areáli je vybudované multifunkčné ihrisko, dopravné ihrisko a v zimnom období aj klzisko. Obec v spolupráci s MŠ a ZŠ organizuje a predovšetkým finančne zabezpečuje rôzne aktivity, kde sa môžu deti a mládež realizovať.

3.4 Občania marginalizovaných rómskych komunít

Vzhľadom na vysoký podiel rómskej populácie, z celkového počtu obyvateľov 38,68 %, je obec zapojená do projektov Implementačnej agentúry Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny, ktorý zahŕňa a koordinuje činnosť terénnej sociálnej práce a komunitného centra.

Národný projekt Terénnej sociálnej práce jednotne, odborne a koordinačne riadi zapájanie tretích subjektov, výkon a poskytovanie terénnej sociálnej práce a komunitnej práce v podporených subjektoch, čím prispieva k sociálnemu začleneniu a prevencii negatívnych dôsledkov a rizík sociálneho vylúčenia, pomáha zmierniť nerovnosti v oblasti prístupu k vzdelávaniu, bývaniu, riešeniu zadlženosti, získaniu zamestnaniu a zvyšuje dostupnosť sociálnych a podporných služieb so zreteľom na aktivizáciu, rozvoj alebo znovunadobudnutie sociálnych kompetencií klienta, aj celej komunity. V rámci projektu pracujú 2 terénni soc. pracovníci a 2 asistenti terénnych soc. pracovníkov.

Komunitné centrum začalo svoju činnosť 15.7.2021 a je spojené s konkrétnym fyzickým priestorom, ten však nemá obmedzovať jeho pôsobenie. Svoje činnosti a aktivity realizuje aj mimo neho – terénnou formou sociálnej služby prostredníctvom terénneho programu alebo v

iných priestoroch dostupných cieľovým skupinám a vyhovujúcich potrebe konkrétnej aktivity. Význam KC spočíva v jeho činnosti (nie v priestoroch), ktorá môže byť realizovaná na rôznych miestach. Komunitné centrum je zároveň „verejným priestorom“, teda priestorom pre diskusiu a spoluprácu vo vnútri komunity, ale aj smerom von (napríklad s inštitúciami, záujmovými skupinami, dôležitými lokálnymi aktérmi), priestorom pre podporu dialógu vo vzťahu majorita – minorita. Komunitné centrum ponúka priestor pre vytváranie platformy ľudí, inštitúcií a organizácií, ktoré sa venujú riešeniu problémov cieľových skupín KC. Komunitné centrum patrí medzi služby s nízkoprahovým charakterom (§ 24 ods. 3 ZoSS), je ľahko dostupné všetkým záujemcom v lokalite a zároveň je zacielené na sprístupňovanie iných služieb podľa potrieb cieľových skupín (napríklad iných sociálnych a verejných služieb). Cieľom KC je uľahčiť prijímateľom kontakt so sociálnym prostredím, prístup k sociálnym službám, prístup k podpore a pomoci, a tým podporiť ich začlenenie do spoločnosti.

V rámci projektu v komunitnom centre pracuje 1 odborný manažér, 1 komunitný pracovník a 1 pracovník komunitného centra. Terénni sociálnych pracovníci a pracovníci komunitného centra sa sústreďujú najmä na prácu so segregovanou rómskou komunitou žijúcou v obci. Hlavné problémy rómskej komunity z pohľadu terénnych sociálnych pracovníkov a pracovníkov KC:

- vysoká zadlženosť,
- zneužívanie nevedomosti občanov nebankovými subjektmi, ktoré poskytujú úvery,
- ťažké získanie práce,
- nízka úroveň vzdelanosti
- zanedbávanie povinnej školskej dochádzky detí
- migrácia do Veľkej Británie – po návrate problémy s vybavením dokladov,
- nemožnosť kúpy pozemku občanmi – nevysporiadané pozemky.

Pre zlepšenie úrovne vzdelania sa začalo s realizáciou výstavby materskej škôlky v blízkosti komunity, čo do budúca podporí osobnostný rozvoj detí v sociálno-emocionálnej, intelektuálnej, telesnej, morálnej a estetickej oblasti. Bude rozvíjať schopnosti, zručnosti a utvára predpoklady na ďalšie vzdelávanie. Deti pripraví na život v spoločnosti v súlade

s individuálnymi a vekovými špecifikami. Zabezpečí výchovu a vzdelávanie prostredníctvom školského vzdelávacieho programu.

3.5 Občania so zdravotným postihnutím

Komunitný plán sociálnych služieb obce Jakubany poukazuje na prítomnosť takých obyvateľov medzi nami, na ich každodenné problémy a ich snahu o sociálnu integráciu do spoločnosti. Poukazuje na potrebu sociálnej pomoci zdravotne postihnutým občanom.

Celkový počet občanov poberajúcich invalidný dôchodok nie je dostupný a to z toho dôvodu, že podlieha ochrane osobných údajov. Obec sa snaží vytvárať vhodné podmienky pre občiansky a spoločenský život, a to najmä v dostupnosti zariadení, služieb a občianskej vybavenosti. Ďalej vytvára podmienky pre spoločenské aktivity týchto občanov, poskytuje im sociálne poradenstvo a smeruje ich k inštitúciám.

4 SWOT analýzy

SWOT analýza je nástroj strategického plánovania, používaná na hodnotenie silných a slabých stránok, príležitosti a hrozieb.

SWOT analýzy boli spracované počas stretnutí pracovných skupín a na základe odborných skúsenosti interných a externých sociálnych pracovníkov, tiež so zreteľom na výsledky dotazníkového prieskumu.

Na základe stavu a analýzy sociálnych služieb boli spracované 4 SWOT analýzy sociálnych služieb pre sledované skupiny:

- občania v dôchodkovom veku,
- rodiny s deťmi a mládež v riziku ohrozenia,
- občania marginalizovaných rómskych komunit,
- občania so zdravotným postihnutím

4.1 SWOT analýza - občania v dôchodkovom veku

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">• Dostupnosť opatrovateľskej služby• Organizovanie seniorov v združení• Záujem obce o riešenie problematiky seniorov• Aktivita seniorov pri riešení problémov	<ul style="list-style-type: none">• Chýbajúca zdravotnícka služba v obci• Existencia fyzických bariér v obci• Izolácia či nezáujem jednotlivcov• Nízka informovanosť seniorov o opatrovateľskej službe• Obmedzené možnosti stretávania sa kvôli nevyhovujúcim priestorom• Chýbajúce možnosti pre voľnočasové aktivity

Príležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Systematické rozširovanie služieb pre seniorov • Zvýšenie mobility seniorov prostredníctvom zriadenia novej prepravnej služby a odstránenia bariér v obci • Spolupráca s inými združeniami seniorov • Zvýšenie odbornej kvalifikácie zamestnancov 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatok financií • Legislatívne prekážky • Strata politickej podpory • Nezáujem seniorov o veci verejné

4.2 SWOT analýza – rodiny s deťmi a mládež v riziku ohrozenia

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Dobrá kvalifikačná úroveň pedagógov a rozvinutá sieť školských zariadení v regióne • Výchovné poradenstvo na ZŠ • Zariadenia pre mimoškolské aktivity detí a mládeže v regióne • Integrácia žiakov so zdravotnými obmedzeniami v rámci vzdelávacieho procesu • Významný výchovný vplyv rodiny • Vysoká aktivita spolkov, zborov, 	<ul style="list-style-type: none"> • Chýbajúca zdravotnícka služba v obci • Absentujúce sociálne služby na podporu rodiny s deťmi • Nedostatočná vzdelanostná úroveň • Nesystematická a nedostatočne efektívna primárna prevencia • Obmedzené možnosti pracovnej integrácie po ukončení školskej dochádzky • Nezáujem mládeže zo sociálne málo

súborov, záujmových združení a organizácií formujúcich kultúrny a športový život v obci

- Silný športový potenciál mládeže v regióne
- Zriadený multifunkčný priestor, ktorý slúži širšej verejnosti (poradňa pre matky s deťmi, priestor pre rozvíjanie záujmových činností pre deti so sociálne znevýhodneného prostredia)

podnetného prostredia o vzdelávanie

- Nejestvujúce mimoškolské aktivity pre talentované deti a mládež

Príležitosti

- Zlepšiť informovanosť o možnostiach sociálno-právnej ochrany
- Využiť príležitosť získať finančné zdroje z jednotlivých operačných programov Európskeho sociálneho fondu či mikroprojektov
- Vytvoriť funkčný a efektívny systém spolupráce samosprávy a školy
- Vytvoriť nové pracovné príležitosti pre koordinátorov jednotlivých aktivít
- Zvýšenie odbornej kvalifikácie zamestnancov

Hrozby

- Nedostatok financií
- Strata politickej podpory
- Neochota zainteresovaných subjektov spolupracovať
- Predsudky v rodinách a spoločnosti

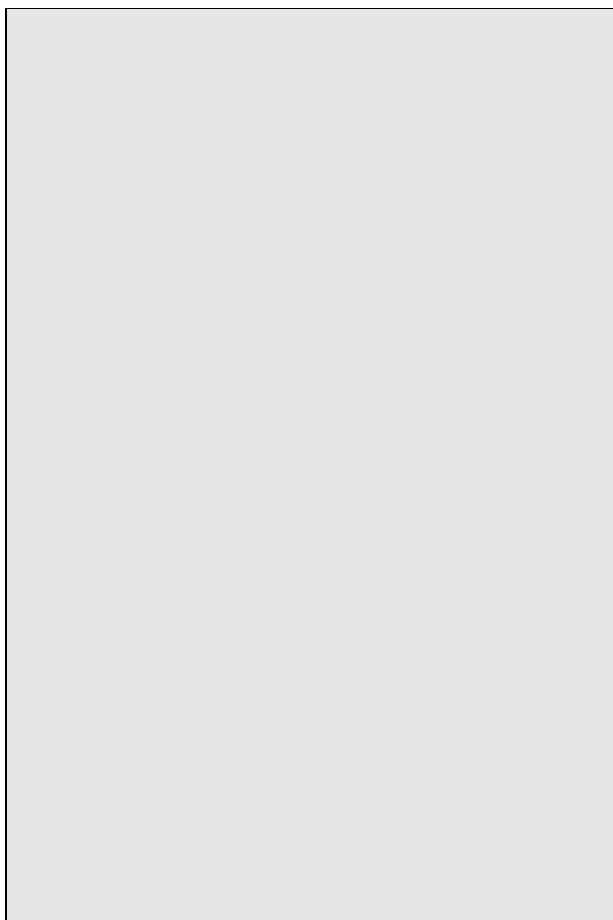
4.3 SWOT analýza - občania marginalizovaných rómskych komunít

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">• Záujem Rómov o zlepšenie ich sociálnej situácie• Terénna sociálna práca• Komunitné centrum• Integrácia rómskych detí v rámci predškolskej prípravy a školskej dochádzky• Znalosť problémov v rómskej komunite• Vytvorený funkčný a efektívny systém spolupráce terénnych sociálnych pracovníkov, pracovníkov komunitného centra a školy	<ul style="list-style-type: none">• Chýbajúca zdravotnícka služba v obci• Absentujú niektoré sociálne služby• Nízka úroveň vzdelania v cieľovej skupine• Nezamestnanosť• Predsudky majority voči rómskej komunite• Nežiadúce stereotypy v správaní príslušníkov komunity• Nedostatočné materiálno-technické vybavenie terénnej sociálnej práce• Nedostatočné finančné a spoločenské hodnotenie pracovníkov v sociálnych službách
Príležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none">• Zlepšiť informovanosť o možnostiach sociálnych systémov• Využiť príležitosť získať finančné zdroje z jednotlivých operačných programov Európskeho sociálneho fondu či mikroprojektov• Vytvoriť nové pracovné príležitosti pre koordinátorov jednotlivých aktivít	<ul style="list-style-type: none">• Nedostatok financií• Legislatívne prekážky• Strata politickej podpory• Neochota zainteresovaných subjektov spolupracovať• Predsudky majoritného obyvateľstva voči marginalizovanej komunite

<ul style="list-style-type: none"> • Spolupracovať s rómskymi združeniami • Zvyšovať odbornú kvalifikáciu zainteresovaných 	
--	--

4.4 SWOT analýza - občania so zdravotným postihnutím

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Terénna sociálna práca • • Možnosť opatrovateľskej služby v obci • Silná súdržnosť rodín so ZŤP príslušníkmi • Záujem obce o riešenie problematiky ZŤP • Príspevok ÚPSVaR zamestnávateľovi na pracovné miesto pre ZŤP • Systém ďalších kompenzácií z ÚPSVaR • Plnohodnotná integrácia detí a žiakov MŠ a ZŠ • Pozitívny postoj občanov k ZŤP občanom a občanom so zdravotnými obmedzeniami • Záujem ZŤP o aktivity obce 	<ul style="list-style-type: none"> • Chýbajúca zdravotnícka služba v obci Existencia fyzických bariér v obci • Nedostatočná informovanosť o právach a potrebách ZŤP občanov • Chýbajúci plán systematického riešenia debarierizácie fyzického prostredia • Izolácia skupín či jednotlivcov so zdravotným postihnutím • Nízka zamestnanosť zdravotne postihnutých v regióne • Nízka propagácia možného prínosu ľudí so zdravotným postihnutím pre spoločnosť • Obmedzené možnosti stretávania sa pre ZŤP občanov a občanov so zdravotnými obmedzeniami • Absentujúca služba v oblasti

- požičiavania kompenzačných pomôcok
- Chýbajúce dobrovoľnícke aktivity v komunite
 - Chýbajúce možnosti pre voľno časové aktivity ZŤP občanov a občanov so zdravotnými obmedzeniami
 - Nedostatočná podpora mimovládnych organizácii pracujúcich pre ZŤP občanov a občanmi so zdravotnými obmedzeniami

- Príležitosti**
- Zvýšenie mobility občanov so ZŤP a so zdravotnými znevýhodneniami prostredníctvom zriadenia novej prepravnej služby a odstránenia bariér v obci
 - Vytvoriť možnosti pracovnej integrácie pre občanov so ZŤP a so zdravotnými znevýhodneniami
 - Spolupráca so združeniami postihnutých
 - Zvýšenie kvalifikácie odborných

- Hrozby**
- Nezáujem zdravotne postihnutých riešiť svoju situáciu
 - Nedostatok financií
 - Nízka finančná motivácia sociálnych pracovníkov
 - Zlá ekonomická situácia
 - Cenová nedostupnosť služieb pre občanov so ZŤP a so zdravotnými obmedzeniami

zamestnancov

- Zvýšenie informovanosti zdravotne ťažko postihnutých
- Eliminovanie predsudkov voči občanom so ZŤP a so zdravotnými znevýhodneniami
- Zviditeľnenie pozitívnych príkladov a aktivizovanie občanov so ZŤP a so zdravotnými obmedzeniami

5 ANALÝZA POŽIADAVIEK PRIJÍMATEĽOV SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Hoci obec Jakubany v budúcnosti počíta s nárastom počtu obyvateľov najmä v kategórii predproduktívneho a produktívneho veku, je potrebné počítať aj s celoslovenskou tendenciou starnutia populácie a čoraz väčšími požiadavkami na sociálne služby najmä pre občanov v poproduktívnom veku.

Základné sociálne služby podľa potrieb obyvateľov obce sú zabezpečené.

Zisťovaním aktuálnych sociálnych potrieb a záujmov verejnosti sa opakovane zaoberal dotazník distribuovaný pri aktualizácii samotného komunitného plánu. Dotazník je súčasťou príloh komunitného plánu.

Do dotazníkového prieskumu sa zapojilo 70 občanov, z toho bolo 39 % mužov a 61 % žien, prevažne učňovského a stredoškolského vzdelania najmä vo veku od 30 do 70 rokov. Až 75 % opýtaných uviedlo, že v súčasnosti nevyžíva žiadne sociálne služby. Dostatok informácií o poskytovaní sociálnych služieb má takmer 60 % opýtaných, pričom hlavným zdrojom týchto informácií sú zamestnanci obce. V prípade trvalého zdravotného postihnutia člena rodiny by 45 % občanov využilo služby poskytované v domácom prostredí a 31 % by sa snažilo zaistiť si pomoc sami, prípadne s pomocou blízkych. 68 % respondentov uviedlo, že najväčšou pomocou by v prípade dlhodobej starostlivosti o rodinného príslušníka boli financie. Podľa výsledkov prieskumu 17 % respondentov by prijalo pomoc kvalifikovanej opatrovateľky, asistenta - platenú formu. O zaistenie krátkodobých pobytov mimo rodiny prejavilo záujem iba 4 % respondentov.

Podľa vyjadrenia opýtaných aj naďalej absentuje možnosť stravovania seniorov v spoločnej jedálni (42 %), hoci obec poskytuje možnosť stravovania seniorom donáškou jedla priamo do domácnosti. Zariadenie pre seniorov priamo v obci si praje 30% respondentov a to aj z toho dôvodu, že v okolitých zariadeniach je obmedzená kapacita a dlhé čakacie doby pre umiestnenie. 51 % respondentov privítalo denný stacionár, 32 % týždenný a 17 % celoročný rozsah poskytovanej sociálnej služby.

Oslovení obyvatelia mali možnosť sami navrhnúť, čo by chceli vybudovať v mieste bydliska. Predložené návrhy znázorňuje tabuľka.

Tabuľka č. 5 – Návrhy obyvateľov obce

Návrhy	Počet
Penzión pre dôchodcov (v priestoroch bývalého kaštieľa)	12
Jedáleň a vývarovňa teplej stravy	9
Sociálne byty	2
Komunitné centrum	0
Mestská komunikácia	1
Protipovodňové hrádze	0
Športové centrum	2
Centrum pre matky s deťmi	0
Kanalizácia	1

Zdroj: Dotazník

Ďalšia časť dotazníka bola formulovaná pre osoby so zdravotným postihnutím alebo osoby, ktoré sa o nich starajú. Hoci z vybranej vzorky respondentov boli štyria zdravotne postihnutí a šiesti rodinní príbuzní spomínaných osôb, do dotazníka sa zapojili aj ďalší respondenti. Pri otázke, čo najviac chýba osobám so zdravotným postihnutím, uviedlo 14 % opýtaných opatrovanie, 12 % osobnú asistenciu a 2 % prepravné bezbariérové služby. V prípade nutnosti zabezpečenia stálej starostlivosti pre osobu so zdravotným postihnutím by najviac respondentov využilo kombináciu služieb poskytovaných v dennom stacionári a domácom prostredí (16%). Pri návrhoch, čo by najviac pomohlo pri odstraňovaní bariér v živote občanov so zdravotným postihnutím, boli najčastejšie uvedené bezbariérové služby, poskytnuté priestory na trávenie voľného času (tvorivé dielne a pod. pre deti s mentálnym postihnutím).

6 CIELE, PRIORITY A OPATRENIA

Hlavným strategickým cieľom je zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj obce Jakubany, ktorý bude zameraný hlavne na trvalý ekonomický rast pri rešpektovaní sociálneho rozmeru nachádzajúceho sa predovšetkým v ľudských zdrojoch. Formulácia strategického cieľa vychádza z predpokladu, že budú vytvorené podmienky pre stabilizáciu a rozvoj sociálnych služieb. Zvyšovanie dostupnosti a rastu kvality sociálnych služieb je považované za prioritu. Zároveň však musia byť vytvorené také podmienky, aby sa nezvyšovali výdavky verejných prostriedkov, ale aby nastala ich konsolidácia za účelom podpory ďalších rozvojových projektov. Zabezpečenie lepších a dostupnejších služieb pre všetky sociálne skupiny, zlepšenie prístupu k cenovo dostupným, kvalitným a trvalo udržateľným sociálnym službám na komunitnej úrovni.

Na uplatnenie tohto cieľa je potrebné uplatňovať koordinovaný postup všetkých zainteresovaných poskytovateľov sociálnych služieb na území obce, efektívne využívať jestvujúce personálne materiálne a finančné zdroje a zamerať sa na získavanie všetkých dostupných finančných zdrojov.

Priority a opatrenia sa budú realizovať počas celej doby realizácie komunitného plánu.

Priorita 1: Podpora zotrvania klienta v prirodzenom prostredí

Opatrenie k priorite 1: Udržanie a skvalitnenie siete poskytovaných terénnych sociálnych služieb:

- zabezpečenie kvalifikovaných pracovníkov,
- zabezpečiť informovanosť o sociálnych službách – pomocou TSP, pracovníkov KC, pomocou webovej stránky obce,
- podpora dobrovoľníckej činnosti a práce svojpomocných skupín,

Priorita 2: Zlepšenie podmienok marginalizovaných skupín obyvateľov pri začleňovaní do spoločnosti

Opatrenie k prioritě 2: Poskytovanie sociálnej pomoci a vyhľadávanie osôb ohrozených sociálnym vylúčením:

- zapojenie sa do projektu – Rómske občianske hliadky a iné projektové aktivity,
- zabezpečenie kontinuálneho pokračovania činnosti terénnej sociálnej práce, komunitného centra na čas medzi projektovými obdobiami,
- spracovávať individuálne plány pre prácu s rodinou, v ktorej sa vyskytujú sociálnopatologické javy, finančná negramotnosť, slabé hygienické návyky, zanedbávanie zdravotnej starostlivosti,
- zapájanie detí so znevýhodneného sociálneho prostredia do aktivít a programov obce,
- spolupráca s cirkvou, občianskymi združeniami pri realizácii podporných projektov.

Priorita 3: Rozvoj sociálnych služieb

Opatrenie k prioritě 3: Skvalitnenie života obyvateľov obce a zabezpečenie integrácie

- budovanie oddychových zón, podpora kultúrnych podujatí,
- využívať potravinovú pomoc, burzy a bezodplatné darovanie vecí sociálne znevýhodneným občanom,
- realizovať monitoring, zisťovanie potrieb sociálnych služieb,
- zabezpečenie kamerového systému na území obce v záujme prevencie kriminality,
- podpora aktívneho starnutia integrácie fyzických osôb so zdravotným postihnutím do spoločnosti prostredníctvom rehabilitačných aktivít a bezplatného poradenstva.

ZÁVER

Sociálna oblasť je širokou oblasťou, s presahom do viacerých spoločensko-sociálnych oblastí života a rieši rôzne životné situácie. Sociálne služby predstavujú súbor rôznych činností na podporu ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii s cieľom túto situáciu vyriešiť, zmierniť alebo predísť jej zhoršeniu. Cieľom vedenia obce je vytvoriť rešpektujúci priestor pre každého, aby sa mohol realizovať v živote podľa svojich prianí a schopností a nebol obmedzovaný žiadnymi zaužívanými stereotypmi.

Sociálna služba a sociálna pomoc je súbor činností, ktoré občanovi poskytujú pomoc v nepriaznivej sociálnej situácii a ochranu pred sociálnym vylúčením. Pomáhajú zabezpečiť základné životné podmienky, nadobudnúť sociálnu stabilitu obnoviť sociálnu nezávislosť a suverenitu.

Právo na pomoc má každý občan, mladý či starý, ak pre svoj nepriaznivý zdravotný stav alebo ťažké zdravotné postihnutie nie je schopný postarať sa o seba sám a potrebuje pomoc inej osoby. Niekomu stačí pomôcť menej, iný potrebuje trvalú odbornú starostlivosť. Je našou úlohou a povinnosťou pomáhať človeku, keď to potrebuje.

Komunitný plán je prvý výstup, ktorý je potrebné priebežne aktualizovať v súvislosti s meniacou sa situáciou v sociálnej oblasti.

Hlavnou prioritou obce je, aby potreby obyvateľov boli vhodnou formou pomoci a starostlivosti maximálne uspokojené a viedli k podpore občana v jeho nezávislom a zmysluplnom živote.

JUDr. Jozef Mačuga

starosta obce

POUŽITÁ LITERATÚRA

- PHSR obce Jakubany 2024 – 2030
- Jakubany včera a dnes, Michal Kundľa, 2004
- KECSKÉSOVÁ, L.: Zamestnanosť a sociálna politika. Bratislava: ÚPSVAR a MPSVAR SR, 2010
- LEVICKÁ, J. 2004. Základy sociálnej práce. Trnava : Tlačové štúdio Váry, 2004.
- THURZOVÁ, M.: Základy práva pre sociálnych pracovníkov. Bratislava: Občianske združenie Sociálna práca, 2006.
- Zákon NR SR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších právnych predpisov
- www.jakubany.sk
- www.upsvr.sk
- www.statistics.sk
- Národný program Slovenskej republiky k Európskemu roku boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu (2010) Máj 2009
- Národný program rozvoja životných podmienok občanov so zdravotným postihnutím vo všetkých oblastiach života
- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky. Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014 – 2020

PRÍLOHY

Dotazník

Vážení spoluobčania,

Obraciame sa na Vás s prosbou o spoluprácu a o vyplnenie dotazníka. Jeho vyplnením sa zapojíte do samotného procesu komunitného plánovania. Vaše odpovede budú použité výlučne pre aktualizáciu Komunitného plánu, ktorým chceme zlepšiť poskytovanie sociálnych služieb v obci. Dotazník je anonymný, pri jeho vyplňaní krížikom označte odpovede, ktoré najviac zodpovedajú Vášmu názoru alebo súčasnej situácii. Pri voľných otázkach Vás prosíme o vyjadrenie názorov a pripomienok, ktoré sa týkajú poskytovania služieb v našej obci.

1. Pohlavie

- a) muž b) žena

2. Vek

- a) menej ako 25 rokov
b) 26 – 35 c) 36 – 45
d) 46 – 55 e) 56 – 65
f) 66 – 75 g) nad 75 rokov

3. Vzdelanie

- a) základné
b) stredné bez maturity
c) stredné s maturitou

d) vysokoškolské I. stupňa

e) vysokoškolské II. Stupňa

4. Povolanie/sociálne postavenie (uved'te všetky odpovede, ktoré sa Vás týkajú)

- a) zamestnanec
b) podnikateľ/SZČO

- c) nezamestnaný
- d) občan v hmotnej núdzi
- e) dôchodca
- f) invalidný dôchodca/občan so zdravotným postihnutím
- g) študent
- h) materský/ rodičovský príspevok
- i) osamelý rodič
- j) opatrovanie člena rodiny
- k) občan po výkone trestu
- l) občan bez prístrešia / bezdomovec
- m) mladý dospelý po náhradnej starostlivosti
- n) závislý (uviesť druh závislosti)
-
- o) obeť domáceho násillia
- p) príbuzný občana alebo rodič dieťaťa, ktorému je poskytovaná služba z vyššie uvedených kategórií (uvied'te akej).....
- r) člen rodiny v nepriaznivej sociálnej situácii
- s) občan bez sociálneho problému
- t) iné, aké
-

5. Zloženie domácnosti

- a) viacgeneračná domácnosť (deti, rodičia, starí rodičia), uved'te počet detí do 15 rokov
- b) jeden rodič s dieťaťom/deťmi uved'te počet detí do 15 rokov
- c) obaja rodičia s dieťaťom/deťmi - uved'te počet detí do 15 rokov
- d) jednotlivec

6. Hodnotenie životnej úrovne domácnosti

- a) veľmi dobrá b) skôr dobrá
- c) skôr zlá d) veľmi zlá
- e) neviem posúdiť

7. Označte všetky sociálne služby, ktoré v súčasnej dobe využívate? (uvied'te všetky odpovede, ktoré sa Vás týkajú)

- a) opatrovateľská služba
- b) prepravná služba
- c) služba asistenta
- d) denný stacionár pre dospelých
- e) denný stacionár pre deti so ZP
- f) domov sociálnych služieb,

- g) zariadenie pre seniorov
- h) zariadenie opatrovateľskej služby,
- i) sociálno-právne poradenstvo
- j) nevyužívam
- k) iné,

8. Tieto služby využívate ako :

- a) senior
- b) občan so ZP
- c) rodič dieťaťa so ZP
- d) človek dlhodobo chorý
- e) človek v nepriaznivej životnej situácii
- f) rodič s malými deťmi

9. Máte dostatočné informácie o poskytovaní sociálnych služieb v obci ?

- a) áno b) nie
- c) nezaujíma ma to
- d) neviem to posúdiť

10. Ak ste v predchádzajúcej otázke odpovedali áno, odkiaľ máte informácie o poskytovaných sociálnych službách v blízkom okolí?

- a) pracovníci obecného úradu
- b) lekár
- c) rodina a známi

- d) z letákov
- e) z webstránky obce
- f) od organizácií, ktoré tieto služby poskytujú
- g) v chráme
- h) iné

11. Ako by ste postupovali v prípade trvalého zdravotného postihnutia (dlhodobej choroby, staroby so stratou sebestačnosti) člena Vašej rodiny ?

- a) vyhľadáte pomoc inštitúcií s trvalou starostlivosťou (domov dôchodcov, domov s opatrovateľskou službou, ústavy)
- b) využil by som služby poskytované v domácom prostredí (opatrovateľská služba, osobný asistent)
- c) snažil by som sa zaistiť pomoc sám/ s pomocou blízkych
- d) neviem
- e) iné,.....

12. Ak sa Vaša rodina o niekoho dlhodobo stará, čo by najviac prispelo k lepšiemu zabezpečeniu starostlivosti?

- a) peniaze
- b) poradenstvo
- c) pomoc dobrovoľníkov- neplatená forma
- d) pomoc kvalifikovanej opatrovateľky, asistenta – platená forma
- e) zaistenie krátkodobých pobytov pre danú osobu mimo rodinu
- f) iné,.....
- g) nič nepotrebujeme

13. Ktoré sociálne služby Vám v obci chýbajú? (môžete uviesť aj viac možností)

- a) sociálne byty (*pre sociálne odkázaných*)
- b) zariadenie podporovaného bývania (*ubytovanie s dohľadom pre občanov so ZP*)
- c) zariadenie núdzového bývania (*dočasné riešenie bývania pre občana v krízovej situácii*)
- d) zariadenie pre seniorov (*bývalé domovy/penzióny pre dôchodcov*)
- e) zariadenia opatrovateľskej služby (*poskytnutie opatrovateľskej služby s ubytovaním na určitú dobu*)
- f) denný stacionár (*denný pobyt osôb odkázaných na pomoc iných*)
- g) nízkoprahové denné centrum (*pre uspokojenie najzákladnejších ľudských potrieb formou denného pobytu*)
- h) útulok (*ubytovanie na určitý čas*)
- i) nocľaháreň (*prenocovanie pre osoby bez prístrešia*)
- j) domov na pol ceste (*ubytovanie na určitý čas po skončení výkonu trestu alebo starostlivosti v detskom domove*)
- k) jedáleň (*poskytovanie odberu stravy pre sociálne odkázaných*)
- l) donáška stravy

- m) pracovňa
- n) stredisko osobnej hygieny
- o) krízové stredisko (*zabezpečenie bývania a starostlivosti pre občana v krízovej situácii*)
- p) integračné centrum (*denné centrum napr. pre bezdomovcov*)
- r) rehabilitačné stredisko (*sociálna rehabilitácia a sociálne poradenstvo...*)
- s) domov sociálnych služieb (*pobytové zariadenie pre deti a dospelých so ZP odkázaných na pomoc*)
- t) zariadenie dočasnej starostlivosti o deti (*bývalý detský domov*)
- u) opatrovateľská služba
- v) prepravná služba
- x) sprievodcovská služba
- y) sociálne poradenstvo
- z) iné,.....

14. Aký rozsah poskytovanej sociálnej služby by Vám vyhovoval najviac?

- a) denný
- b) týždenný
- c) celoročný

15. Čo by sa podľa Vás malo v najbližších rokoch vybudovať v mieste Vášho bydliska v najbližších rokoch?

.....

Nasledujúce otázky prosíme vyplniť v prípade, ak ste osoba so zdravotným postihnutím alebo sa o takúto osobu staráte

16. Postavenie respondenta

- a) som osobou so zdravotným postihnutím
- b) starám sa osobu so zdravotným postihnutím

17. Čo by pomohlo pri odstraňovaní bariér v živote občanov so zdravotným postihnutím vo Vašej obci?

.....

18. Aké sociálne služby osobám so ZP najviac chýbajú? (môžete uviesť aj viac možností)

- a) osobná asistencia
- b) prepravné bezbariérové služby
- c) opatrovanie
- d) poradenstvo
- e) diétne a špecifické stravovanie
- f) iné,
- g) neviem/nedokážem posúdiť

19. Akú pomoc by ste využili v prípade, že by ste potrebovali zabezpečiť stálu starostlivosť pre osobu so ZP?

- a) využívanie služieb zariadení poskytujúcich dlhodobý pobyt
- b) chránené bývanie
- c) kombinácia služieb poskytovaných v dennom stacionári a domácom prostredí
- d) kombinácia služieb poskytovaných v domácom prostredí a pomoci blízkych ľudí
- e) viete si predstaviť iné riešenie, uveďte aké
- f) neviem to posúdiť

Ďakujeme Vám za ochotu spolupracovať a za odovzdanie vyplneného dotazníka.

Adresár – poskytovatelia sociálnych služieb v okrese Stará Ľubovňa

Domov pre seniorov

Mierová 88, 064 01 Stará Ľubovňa

Tel.: 052/43 230 31, 42831 61, e-mail: sociálne@ddsl.sk

Zriaďovateľ: Prešovský samosprávny kraj

Ľubovnianske regionálne združenie zdravotne postihnutých

Občianske združenie

Iveta Kundrátová, 1 mája 9, 064 01 Stará Ľubovňa

Tel.: 0902 582 419, email: kundriveta@orangemail.sk

Dom sv. Anny - Domov sociálnych služieb

Štúrova 5, 064 01 Stará Ľubovňa

Tel.: 052/2388304

Zriaďovateľ: GKCH, Hlavná 2, 080 01 Prešov

ŠIAS- ADOS, a pol. S. r. o., agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti

Levočská 1, 064 01 Stará Ľubovňa

Telefón: 052/46 858 16, mobil: 0915 937 631

Humanitarian, n.o. - Špecializované zariadenie

Levočská 335, 064 01 Stará Ľubovňa

Telefón: 052/468 58 16

Humanitarian, n.o. - Zariadenie pre seniorov

Senior residence, 125,

06502 Vyšné Ružbachy

Telefón: +421915937631, humanitarian.no@gmail.com, PhDr. Eva Polančíková.

Spišská katolícka charita, Mobilný hospic Charitas

Nám. gen. Štefánika 7, 064 01 Stará Ľubovňa

Telefón: 052/43 241 75

Spolok triezvosti

Mierová 38, 064 01 Stará Ľubovňa

Telefón: 052/43 218 51

Miesto aktivity: Chrám Matky Ustavičnej Pomoci, čas: štvrtok 17.00 - 19.00 h

Asociácia samaritánov Slovenskej republiky

Kontaktná osoba: Mgr. Renáta Penazzi

Okružná 850/24, 064 01 Stará Ľubovňa

Telefón: 0910 815 541, e-mail: info@as-sr.sk

ETP Slovensko- Centrum pre udržateľný rozvoj:

Nízkoprahová služba pre deti a rodinu

Komunitné centrum

Podsadek 31, 064 01 Stará Ľubovňa

Kontaktná osoba: Mgr. Ľudmila Stašáková

Domov sociálnych služieb

Legnava, 065 46 Malý Lipník

Telefón: +421 905 757 582

e-mail: riaditel@dss-legnava.vucpo.sk, (Mgr. Ján Tomus)

Zriaďovateľ: Prešovský samosprávny kraj

Detský domov sv. Klementa Hofbauera

Kláštorná č. 2, 065 03 Podolíneec

Telefón: 052/43 912 47,

e-mail: ddkh@sinet.sk, (Ing. Štefan Straka)

Zriaďovateľ: Biskupstvo Spišské Podhradie